

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Vrabii Dumitru,
reprezentat de avocatul Dragomir Petcu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Varvarici Svetlana împotriva lui Vrabii Dumitru cu privire la încasarea
pensiei de întreținere pentru copilul minor până la atingerea majoratului și
compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 07 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-a admis apelul declarat de Varvarici Svetlana, reprezentată de avocatul
Plămădeală Roman și modificată hotărârea din 27 februarie 2023 a
Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin majorarea mărimii pensiei de
întreținere a copilului minor,

(Dosarul nr. 2ra-711/24
NR.PIGD 2-22152208-01-2ra-03072024)

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Recursul este vădit neîntemeiat.
Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie temei de casare a actului
judecătoresc contestat.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: V. Holban)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, V. Mihaila, V. Cotorobai)

02 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Dragomir Petcu,
Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Oxana Parfeni,
Gheorghe Stratulat *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 17 octombrie 2022, Varvarici Svetlana a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vrabii Dumitru cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor până la atingerea majoratului și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că la ***** a încheiat căsătoria cu Vrabii Dumitru, înregistrată la Serviciul Stare Civilă *****, *****, trecută în Registrul actelor de stare civilă cu nr.*****. La *****, s-a născut fiul *****.

3. O perioadă îndelungată de timp Vrabii Dumitru locuiește separat, nu duc o gospodărie comună. La fel, pârâtul nu contribuie la întreținerea copilului său minor ***** și nici nu dorește să participe la creșterea și educarea acestuia. Toate cheltuielile legate de întreținerea fiului minor, pentru ai asigura un trai decent pentru o bună creștere, dezvoltare și educație, le poartă în exclusivitate doar reclamanta, deși potrivit art.2 și art.74 alin.(1), (3) din Codul familiei, ambii părinți sunt obligați să-și întrețină copiii minori.

4. Având în vedere că pârâtul în niciun mod nu contribuie la întreținerea fiului minor comun, reclamanta a fost nevoită să se adreseze în judecată cu prezenta acțiune în temeiul art.76 din Codul familiei cu privire la încasarea din contul lui Vrabii Dumitru în beneficiul dânzei a pensiei de întreținere pentru copilul minor ***** într-o sumă bănească fixă, pe care o apreciază în mărime de ***** de lei lunar, până la atingerea majoratului copilului, deoarece copilul necesită cheltuieli permanente pentru procurarea alimentelor, încălțăminte, îmbrăcăminte, produselor de igienă, rechizite, jucării etc.

5. În contextul enunțat, Varvarici Svetlana a solicitat admiterea acțiunii și încasarea din contul lui Vrabii Dumitru în beneficiul dânzei a pensiei de întreținere pentru copilul minor *****, născut la *****, în sumă bănească fixă de ***** de lei lunar până la atingerea majoratului, precum și

compensarea cheltuielilor de judecată pe care le va suporta pe parcursul examinării prezentei cauze.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

6. Prin hotărârea din 27 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Varvarici Svetlana. S-a încasat din contul lui Vrabii Dumitru în beneficiul Svetlanei Varvarici pensia pentru întreținerea copilului minor *****, născut la *****, în sumă bănească fixă de ***** de lei lunar până la atingerea majoratului. S-a încasat din contul lui Vrabii Dumitru în bugetul de stat suma de 540 de lei taxa de stat de care a fost scutită Varvarici Svetlana la depunerea cererii de chemare în judecată. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

7. Prima instanță a motivat hotărârea constatând, că la ***** a fost încheiată căsătoria între Vrabii Dumitru și Varvarici Svetlana, înregistrată la Serviciul stare civilă ***** și trecută în registrul actelor de stare civilă sub nr.***** (f.d 8). Din căsătoria în comun cu pârâtul au un copil minor *****, născut la *****, nașterea trecută în registru actelor de stare civilă sub nr.***** (f.d 9).

8. Cu trimitere la prevederile art.74 alin. (1)–(3) din Codul familiei, prima instanță a menționat că părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.

9. Prima instanță a subliniat că întreținerea materială a copiilor minori este o obligație fundamentală, consfințită în art.48 alin.(2) din Constituție care expres statuează că părinții au îndatorirea de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor. Or, creșterea, educația și instruirea copiilor este posibilă numai în condițiile exercitării corespunzătoare a obligațiilor părintești de întreținere materială a acestora.

10. Cu trimitere la art.50, art.58 alin.(1), art.75 alin.(1) și (2), art.76, art.98 alin.(1) și (2) din Codul familiei, art.18 alin.(1) și art.27 alin.(2) din Convenția internațională din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, art.18 alin (1) din Legea privind drepturile copilului, art.2 și art.3 din Legea nr.152 din 05 iulie 2012 cu privire la minimul de existență, prima instanță a notat că temeiul de

bază al apariției drepturilor și obligațiilor părinților și copiilor este apariția (nașterea) copiilor de la părinții acestora, certificată în ordinea prevăzută de lege. Apariția raporturilor părintești este precedată de faptul: nașterii copilului; legătura de rudenie; stabilirea apariției copilului în modul prevăzut de legislație. Obligația de întreținere a copiilor minori de către părinți este o obligație primordială a membrilor de familie între care pot exista anumite raporturi de întreținere. Obligația de întreținere, de cele mai multe ori, este realizată fără nicio incursiune în viața familiei, adică în situația în care familia din diverse motive se destramă și părinții nu mai locuiesc împreună, ei pot încheia un contract privind modul de plată și cuantumul mijloacelor pentru întreținerea copilului. Dacă întreținerea nu se plătește în mod benevol și nici nu există un contract privind plata întreținerii pentru copii, pensia de întreținere se încasează în baza unei hotărâri judecătorești. În temeiul acesteia, debitorii obligației de întreținere vor fi obligați să ofere copiilor întreținerea necesară.

11. Instanța de fond a precizat că părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Această obligație ocupă, prin finalitatea sa, un loc central în cadrul raporturilor patrimoniale dintre părinți și copii, întrucât ea a fost instituită în special pentru a asigura bune condiții materiale de creștere și de educare a minorilor.

12. De asemenea, instanța de fond a accentuat că starea materială reprezintă situația socio-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile și mobile deținute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum și a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei. Starea familială definește conjunctura și relațiile persoanei (părintelui) în interiorul comunității umane în care coabitează, întemeiate prin căsătorie sau izvorâtă din rudenie, iar sintagma alte circumstanțe importante, stipulate la finalul normei citate, extinde sfera de aplicare a art. 75 din Codul familiei pentru ipotezele nereglementate de lege, însă care se pot ivi în cadrul examinării unor litigii de acest gen, lăsând o marjă de apreciere instanței de judecată, din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condițiile reliefate supra.

13. Totodată, prima instanță a specificat că la soluționarea litigiilor cu privire la încasarea pensiei de întreținere a minorului, urmează a se ține cont de principiul interesului superior al copilului consacrat la art.9 din Convenția cu privire la drepturile copilului, la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care

nu se află în relație de căsătorie, precum și de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte.

14. Raportând împrejurările de fapt descrise la circumstanțele de drept enunțate, prima instanță a concluzionat de a încasa din contul lui Vrabii Dumitru în beneficiul lui Varvarici Svetlana pensia de întreținere a copilului minor *****, în sumă fixă de ***** de lei lunar, începând cu ***** până la atingerea majoratului de către copil.

15. Instanța de fond a considerat că această sumă nu este împovărătoare pentru pârât, or, ultimul are obligația de a asigura copilului său minor o întreținere materială decentă, mai mult decât atât, niciun părinte nu ar avea dreptul moral să se eschiveze de la responsabilitățile sale în acest sens, invocând lipsa sau insuficiența resurselor financiare. În rest, cerința privind încasarea pensiei de întreținere, instanța de judecată a concluzionat de a o respinge ca neîntemeiată, întrucât obligația de întreținere a copilului minor este a ambilor părinți proporțională, cu atât mai mult că, probe ce ar confirma că stare materială a pârâtului îi permite să achitate în cuantum integral pensia de întreținere solicitată, nu au fost prezentate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

16. La 24 martie 2023, Vrabii Dumitru a declarat apel (motivată), solicitând casarea hotărârii din 27 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

17. La 27 martie 2023, avocatul Dragomir Petcu, în interesele lui Vrabii Dumitru a declarat apel (nemotivat), solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu micșorarea mărimii pensiei de întreținere a copilului minor *****. Suplimentar, apelantul a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului în legătură cu situația financiară precară.

18. La 27 martie 2023, Varvarici Svetlana, reprezentată de avocatul Plămădeală Roman a declarat apel (nemotivat) împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 06 noiembrie 2023, prin intermediul oficiului poștal, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea parțială a hotărârii din 27 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii acțiunii, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral în sensul formulat.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

19. Prin încheierea din 14 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Varvarici Svetlana, reprezentată de avocatul Plămădeală Roman și s-a acordat apelantei termen de 15 zile calendaristice de la data comunicării încheierii respective pentru prezentarea apelului motivat.

20. Prin încheierea din 14 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea înaintată de Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Petcu Dragomir cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru cererea de apel, acordând apelantului și reprezentantului acestuia termen de 15 zile calendaristice, calculat de la data comunicării prezentei încheieri, pentru prezentarea apelului întocmit în conformitate cu exigențele legii și a dovezii de plată a taxei de stat nu mai puțin de 112,50 de lei, (având în vedere că apelantul nu și-a concretizat pretențiile în cererea de apel, neindicând până la ce sumă urmează să fie micșorat quantumul pensiei pentru întreținerea copilului minor).

21. Prin încheierea din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art.369 alin.(1) lit.a) CPC, a fost restituit apelul declarat de Vrabii Dumitru și reprezentatul acestuia, avocatul Petcu Dragomir din motiv că apelantul nu a îndeplinit în interiorul termenului acordat indicațiile instanței de apel din încheierea din 14 septembrie 2023.

22. Prin decizia din 07 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Varvarici Svetlana, reprezentată de avocatul Plămădeală Roman și modificată hotărârea din 27 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin majorarea mărimii pensiei de întreținere pentru copilul minor *****, născut la *****, de la ***** de lei lunar la suma de ***** de lei lunar până la atingerea majoratului copilului. S-a încasat din contul lui Vrabii Dumitru în bugetul de stat diferența taxei de stat, de la plata căreia a fost scutită Varvarici Svetlana prin efectul legii la depunerea acțiunii civile, în sumă de 180 de lei și taxa de stat aferentă cererii de apel în sumă de 135 de lei.

23. Instanța de apel a motivat decizia, concluzionând că ambii părinți, în egală măsură, poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Soții se bucură de egalitate în drepturi și în responsabilități cu caracter civil, între ei și în relații cu copiii lor în ceea ce privește căsătoria, pe durata căsătoriei și cu prilejul desfacerii

acesteia. Interesele copilului fiind decisive în vederea limitării în drepturi ale unuia dintre soți.

24. Instanța de apel a remarcat că potrivit jurisprudenței europene, autorităților naționale le revine prerogativa de a determina în ce măsură sunt de natură să răspundă interesului unui copil minor în caz de desfacere a căsătoriei și din acest punct de vedere ele dispun de o largă marjă de apreciere.

25. Sub acest aspect, instanța de apel a rezumat că, având în vedere că Vrabii Dumitru nu este angajat în câmpul muncii pe teritoriul Republicii Moldova, cuantumul pensiei de întreținere urmează a fi determinat în sumă bănească fixă, ținându-se cont de starea materială și familială ale ambilor părților, precum și de alte circumstanțe importante, păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

26. Cu trimitere la art.76 alin.(1) și alin.(2) din Codul familiei, instanța de apel a conchis că instanța de fond just a considerat oportună stabilirea obligației de plată a pensiei de întreținere pentru copilul minor lunar în sumă bănească fixă, la caz fiind întrunite dispozițiile art.76 alin.(1) și alin. (2) din Codul familiei de încasare a pensiei alimentare în sumă bănească fixă, cu toate acestea, însă, nejustificat a determinat mărimea acestei pensii, care în opinia instanței de apel este una insuficientă și nu într-o tot probată.

27. Instanța de apel a subliniat că regula în materia obligației de întreținere este aceea a executării în natură. Îndeplinirea obligației în această modalitate presupune ca fiecare dintre părinți să pună la dispoziția copilului alimente, îmbrăcăminte și alte produse, conform nevoilor rezonabile, ceea ce necesită o bună cooperare între părinți, în sensul de a conveni asupra celor necesare copilului și a modului în care fiecare dintre ei urmează să le furnizeze.

28. Instanța de apel a dedus că din acțiunea formulată de Varvarici Svetlana rezultă că aceasta pretinde încasarea din contul pârâtului în beneficiul dânzei a unei pensii de întreținere pentru copilul minor *****, născut la *****, în sumă bănească fixă de ***** de lei, pretenție admisă parțial de prima instanță doar în partea sumei de ***** de lei lunar, până la atingerea majoratului.

29. Nefiind de acord parțial cu această soluție, apelanta Varvarici Svetlana a solicitat modificarea pensiei de întreținere pentru copilul minor de la ***** lei până la ***** de lei lunar până la majorat, deoarece la determinarea cuantumului acesteia nu s-a luat în calcul toate circumstanțele importante ale cauzei.

30. Cu trimitere la prevederile art.2 și art.3 din Legea nr.152 din 05.07.2012 cu privire la minimul de existență, instanța de apel a remarcat că suma pensiei de întreținere a copilului minor trebuie să fie reală și necesară și să nu fie în detrimentul celuilalt părinte, iar instanța de judecată are obligația de a asigura copilului protecția și îngrijirea necesară în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau altor persoane cărora acesta le-a încredințat în mod legal și în acest scop va lua toate măsurile corespunzătoare.

31. În contextul stabilit, instanța de apel a concluzionat că mărimea pensiei de întreținere stabilit de prima instanță, în suma de ***** de lei pentru copilul minor *****, născut la *****, ca quantum este insuficientă și nu acoperă necesitățile minime pentru întreținerea unui minor, motiv din care instanța de apel a considerat modificarea mărimii pensiei de întreținere pentru copilul minor prin majorarea cuantumului pensiei de întreținere până la suma de ***** de lei. Or, potrivit cadrului legal național și internațional în materia apărării drepturilor și intereselor copilului, cert impune obligația autorităților de a adopta soluții exclusiv în interesele copilului.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS ȘI SOLICITĂRILE RECURENTULUI:

32. La 12 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice, Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Dragomir Petcu, a declarat recurs, solicitând repunerea în termen, casarea deciziei din 07 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 27 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

33. În susținerea recursului Vrabii Dumitru a invocat că potrivit art.58 alin.(1) din Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

34. La fel, art.27 alin.(2) din Convenția cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, statuează că, părinților și oricărei alte persoane care au în grijă un copil, le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare în vederea dezvoltării copilului.

35. Iar, dispozițiile art.8 alin.(2) din Legea nr.370 din 30 noiembrie 2023 privind drepturile copilului reglementează că, răspunderea pentru

creșterea copilului și pentru asigurarea dezvoltării acestuia le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților legali/responsabililor legali ai acestuia. Ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea, educarea și întreținerea copilului.

36. Starea materială reprezintă situația socio-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile și mobile deținute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum și facturilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei.

37. Recurentul consideră că modificarea de către instanța de apel a mărimii pensiei de întreținere a fiului minor Vrabii Dumitru la suma de ***** de lei lunar pentru un copil este neîntemeiată, întrucât obligația de întreținere a copilului este a ambilor părinți proporțional, cu atât că, probe ce ar confirma starea sa materială îi permite să achite în quantum integral pensia de întreținere solicitată, nu au fost prezentate.

38. Instanța de apel nu a ținut cont că starea sa financiară este precară din care motiv s-a adresat Oficiului Teritorial Chișinău al CNAJGS pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat. Mai mult, până în prezent nu este încadrat în câmpul muncii, la întreținerea sa mai are un copil minor din altă căsătorie (*****, născută la *****) pentru care de asemenea achită pensia de întreținere în baza hotărârii din ***** a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău.

39. Instanța de apel nu a ținut cont că prin majorarea mărimii pensiei pentru întreținerea fiului ***** creează o situație dezavantajoasă față de celălalt copil (*****).

40. *În drept*, Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Petcu Dragomir și-a întemeiat recursul pe prevederile art.432 alin.(1) lit.a), b) și e) din CPC, potrivit cărora recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

41. La 08 iulie 2024, Curtea Supremă de Justiție, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, a expediat în adresa intimatei Varvarici Svetlana și a reprezentantului acesteia, avocatul Roman Plămădeală copia recursului declarat de Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Dragomir Petcu, cu informarea, în corespundere cu prevederile

art.439 și 186 din Codul de procedură civilă, despre necesitatea prezentării obligatorii a referinței timp de o lună, iar la depășirea acestui termen vor fi decăzuți din dreptul de a le prezenta, dacă legea nu prevede altfel, iar cauza va fi examinată în baza materialelor anexate la dosar, cu toate acestea, intimata și reprezentantul acesteia nu și-au valorificat acest drept procedural în termenul stabilit de instanța de recurs, și nu au depus referință (f.d.86-88, 93).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

42. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

43. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare de la 01 septembrie 2023.

44. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

45. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

46. În conjunctura enunțată, și având în vedere că, recursul a fost declarat la *12 iunie 2024*, adică după intrarea în vigoare a modificărilor operate în Codul de procedură civilă, acesta va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

47. Articolul 432 din Codului de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) prevede că:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe

aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

48. Articolul 433 alin.(1) lit.f) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) indică că:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: f) recursul este vădit neîntemeiat.

49. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) menționează că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. (2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS:

50. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la *07 februarie 2024*, în ședință publică.

51. Din actele cauzei rezultă că copia deciziei integrale (motivate) a instanței de apel a fost expediată la *23 mai 2024* la adresa electronică a reprezentantului recurentului Vrabii Dumitr, avocatul Petcu Dragomir, fapt ce rezultă din scrisoarea de expediere a actului judecătoresc anexată la dosar (f.d.72).

52. Astfel, recursul declarat la *12 iunie 2024* de către Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Petcu Dragomir, a fost depus în interiorul termenului legal prevăzut de art.434 CPC.

53. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

54. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

55. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

56. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

57. Completul de judecată remarcă că articolul 442 alin.(1) din Codul de procedură civilă stabilește că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs.

58. Din analiza recursului declarat de Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Petcu Dragomir rezultă că drept temei de declararea a recursului a fost invocat în esență prevederile *art.432 alin.(1) lit.a), b) și e)* din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023), potrivit cărora recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

59. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul Vrabii Dumitru a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(1) lit.a) și b) din Codul de procedură civilă, nu a stabilit că decizia contestată a Curții de Apel Chișinău este bazată pe o interpretare eronată a legii, că aceasta ar fi contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție pe cauze similare, iar prin admiterea recursului a lui Vrabii Dumitru s-ar consolida sau s-ar modifica jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

60. Afară de aceasta, verificând legalitatea și temeinicia deciziei contestate prin prisma argumentelor recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a stabilit că soluția instanței de apel este contrară legii sau cu aprecierea nerezonabilă a probelor. Dimpotrivă, decizia contestată a fost emisă cu respectarea prevederilor legale, bazată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

61. De asemenea, în recurs Vrabii Dumitru nu a precizat cu care jurisprudență uniformă a Curții Supreme de Justiție, pe cauze similare, este contrară decizia contestată, la fel, nu a explicat care sunt acele premise ce ar duce la necesitatea schimbării sau consolidării jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.

62. De altfel, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat corespunzător cu respectarea cadrului legal aplicabil speței deduse judecării.

63. Dezacordul recurentului Vrabii Dumitru cu soluția instanței de apel nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

64. Completul de judecată remarcă că art.442 alin.(1) din Codul de procedură civilă stabilește că instanța de recurs verifică legalitatea deciziei atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs.

65. Vrabii Dumitru, invocând dispozițiile art.432 alin.(1) lit.a) CPC, nu a menționat nicio decizie sau un alt act a Curții Supreme de Justiție care ar da o altă interpretare a legislației naționale și internaționale în materia respectării de către părinți a obligației de a-și întreține copiii minori până la majorat, în special la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, sau a altor aspecte de drept invocate în recurs, nefiind constatate nici de instanța de recurs, prin urmare în latura dată recursul este unul vădit neîntemeiat. Completul notează că nici acesta, analizând practica judiciară a Curții Supreme de Justiție nu a stabilit că actele judecătorești contestate ar fi contrare jurisprudenței acesteia.

66. De asemenea, recurentul a reiterat și prevederile art.432 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă care se referă la schimbarea sau consolidarea jurisprudenței Curții Supreme de Justiție prin admiterea recursului.

67. La acest aspect, Completul de judecată remarcă că aplicarea acestui temei de recurs ține strict de discreția Curții Supreme de Justiție de a-și extinde, uniformiza sau schimba jurisprudența. Pentru ca acest argument să fie invocat în mod temeinic, recursul trebuie să confirme lipsa jurisprudenței Curții Supreme cu privire la problemele de drept invocate în recurs, existența unei jurisprudențe contradictorii a Curții Supreme cu privire

la acestea, fie modificarea circumstanțelor sociale sau juridice care să justifice schimbarea practicii uniforme a Curții Supreme de Justiție. Niciuna dintre aceste situații nu este invocată în recurs. Prin urmare, și în acest aspect acesta este vădit neîntemeiat.

68. Completul de judecată ține să sublinieze că temeiurile stabilite la art.432 alin.(1) lit.a) și lit.b) din Codul de procedură civilă nu pot fi invocate simultan, deoarece ele se exclud reciproc.

69. Cu referire la invocarea art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, recurentul susține că decizia instanței de apel este arbitrară și bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

70. Curtea Supremă de Justiție menționează că în sensul prevederilor lit.e) art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, noțiunea de *hotărâre arbitrară* ori *de apreciere vădit nerezonabilă a probelor* urmează a fi stabilită în coraportul dintre mai multe principii.

71. Pentru a elucida înțelesul textului „*hotărâre arbitrară*” din art.432 alin.(1) lit.e) CPC, Curtea Supremă de Justiție ține cont, inclusiv, de sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în *cauza Bochan v. Ucraina (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62*, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este *arbitrară* dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „*denegare a dreptății*”. De asemenea, în *cauza Ballıktaş Bingöllü v. Turcia, 22 iunie 2021, § 75*, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „*eroare vădită*” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

72. Totodată, potrivit art.71 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare, care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

73. Nota informativă la Legea nr.246 din 31 iulie 2023 menționează următoarele: „...Utilizarea noțiunii de „*hotărâre arbitrară*” derivă din practica CtEDO, fiind utilizată pentru a defini situația în care judecătorii nu aduc nici o motivare pentru deciziile/hotărârile luate, sau când acestea sunt bazate pe greșeli evidente de fapt sau de drept comise de judecători. În esență, la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 Cod penal). ...”. Iar, în nota de subsol la textul menționat în paragraful precedent, nota informativă aduce mai multe exemple din jurisprudența CtEDO în care hotărârile au fost considerate arbitrare sau bazate pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Nota de subsol menționează următoarele în ceea ce privește cauzele civile:

„Exemple de procedură civilă: Respingerea fără o motivare clară a unui recurs într-o cauză civilă și menținerea unei decizii care era în mod clar contrară circumstanțelor cauzei, chiar dacă recurentul indica expres asupra acestei contradicții (*Dulaurans v. France, 2000, § 38*); Refuzul judecătorilor, fără vreun motiv, de a anula ordinul de eliberare din funcție, care era bazat pe un raport de evaluare a performanțelor anulat anterior de aceiași judecători (*Tel v. Turkey, 2017*); Anularea de către instanța de recurs a deciziei instanței de fond (prin care au fost acordate compensații prevăzute de legislația muncii) fără a explica în vreun fel acest lucru și fără a face referire la lege, care prevedea aceste compensații (*Anđelković v. Serbia, 2013; Lazarević v. Bosnia and Herzegovina, 2020*).

74. Din nota informativă menționată rezultă că sintagma „hotărârea arbitrară” urmează a fi definită prin prisma jurisprudenței CtEDO. În jurisprudența sa, CtEDO deseori folosește împreună sintagmele „hotărârea arbitrară” și hotărâre „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor”, fără a face o distincție clară între ele. Nota informativă menționează totuși că „la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 Cod penal)”. Rezultă că în cazul hotărârii arbitrare, carența principală vizează încălcarea unei norme legale imperative, adică a unei prevederi normative care nu oferă nicio discreție judecătorului. Lipsa discreției poate rezulta din claritatea textului prevederii normative, fie din practica uniformă și clară de aplicare a normei. Această carență nu se poate datora unei simple greșeli, ci trebuie comisă cu bună știință sau ca urmare a unei erori inexplicabile. Suntem în prezența unor asemenea situații atunci când instanța de judecată adoptă o hotărâre ce contravine unei norme imperative invocate participanții la proces sau de instanța judecătorească ierarhic superioară, fără a explica convingător de ce nu aplică acea normă.

75. Sub acest aspect urmează a fi reținute și constatările Curții Constituționale din Hotărârea nr.2 din 16.01.2025 (pct.149-150), potrivit căreia pentru a elucida înțelesul textelor contestate (inter alia ”hotărâre arbitrară”), destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina (nr. 2), 5 februarie 2015, §62*, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia, 22 iunie 2021, §75*, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

76. Din textul recursului nu se constată în mod univoc vreun argument care ar justifica constatarea că decizia instanței de apel ar fi emisă contrar normelor imperative aplicabile speței, precum și nici instanța de recurs nu a stabilit din textele hotărârilor contestate, raportate la circumstanțele cauzei.

77. Subsidiar, sintagma „*bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor*” se referă în substanță la aprecierea probatoriului. Pentru admiterea unui recurs în baza acestei sintagme este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: a) hotărârea să se bazeze pe o aprecierea eronată a probelor; b) aprecierea să fie vădit nerezonabilă; c) hotărârea contestată se bazează în mod determinant pe această apreciere.

78. Prin urmare, nu orice eroare în aprecierea probelor poate duce la admiterea recursului în temeiul art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, adică să fie evidentă pentru un profesionist și să nu poată fi explicată rațional. De asemenea, această eroare trebuie să fie determinantă pentru soluția din hotărârea contestată, îi revine recurentului obligația să convingă instanța de recurs că aceste elemente sunt întrunite.

79. În speță, recurentul Vrabii Dumitru a indicat drept argument al recursului faptul că instanța de apel ar fi apreciat în mod vădit nerezonabil mărimea pensiei de întreținere a copilului minor ***** în raport cu un alt copil de al său (*****) pentru care, la fel, achită pensia de întreținere, în contextul în care, nu este încadrat în câmpul muncii, având o situație financiară precară. La caz, Completul de judecată nu a stabilit că probele au fost apreciate arbitrar sau irațional de către instanța de apel. Prin urmare, acest temei de recurs este vădit neîntemeiat. Mai mult, potrivit legislației Republicii Moldova, părinții au obligația de a-și întreține copiii minori până la atingerea majoratului, chiar și în cazurile în care părintele nu are un venit stabil, cu atât mai mult că, nici în apel și nici în recurs, Vrabii Dumitru nu a prezentat probe concludente referitor la situația sa financiară precară.

80. Completul de judecată nu exclude că o hotărâre judecătorească poate fi atât „*arbitrară*”, cât și „*bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor*”, însă fiecare din cele două sintagme urmează a fi invocate și bine argumentate separat.

81. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

82. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Dragomir Petcu, este unul vădit neîntemeiat. Or,

recursul respectiv conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse anterior care au fost analizate și apreciate corespunzător de instanța de apel.

83. La caz, lipsește aparența unei încălcări a dreptului recurentului Vrabii Dumitru la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

84. De fapt, motivele recursului se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de instanța de apel și nu relevă interpretarea contrară a legii, aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, fapt ce nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, soluția emisă de instanța de apel a fost bazată pe probele administrate la dosar, și ținând cont în primul rând de interesul superior al copilului *****, și având în vedere că ambii părinți în măsură egală trebuie să contribuie la un trai decent pentru copil pentru o bună creștere, dezvoltare și de educare al acestuia.

85. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Vrabii Dumitru conține în esență obiecții de fapt și de drept similare expuse anterior în cererea de apel care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

86. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia deciziei contestate și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

87. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont

pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

88. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230*]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei, pct. 85*). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45*).

89. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 11p.141, §39*). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (*a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

90. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Dragomir Petcu, este vădit neîntemeiat și urmează a fi considerat inadmisibil.

91. În conformitate cu art.433 alin.(1) lit.f) din Codul de procedură civilă, art.440 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Consideră inadmisibil recursul declarat de Vrabii Dumitru, reprezentat de avocatul Dragomir Petcu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat